

Slika zavetnika sv. Urha je leta 1896 naslikal Ivan Grohar.

Pod varstvom sv. Urha

Župnija Leskovicica spada med manjše župnije in meji s koprsko škofijo.

Pod pobočjem očaka Blegoša se na 800 metrih nadmorske višine razprostira župnija Leskovicica, kjer letos praznuje pomemben jubilej. 26. maja je namreč minilo pet stoletij od posvetitve župnijske cerkve sv. Urha. Danes Leskovicica spada med manjše župnije ljubljanske nadškofije na njenem zahodnem robu ob meji s koprsko škofijo.

Cerkev sv. Urha je v pisnih virih prvič omenjena leta 1291 v urbarju loškega gospostva, tako kot večina cerkva na ozemlju današnje dekanije Škofja Loka, a je po vsej verjetnosti precej starejša. V desetinskem seznamu urbarja loškega gospostva je leta 1296 omenjen vikariat v Poljanah. Samostojno župnijo so tam ustanovili leta 1417, kamor je Leskovicica spadala vse do ustanovitve samostojne župnije leta 1853.

Župnik Ludvik Škufca je v župnijski kroniki leta 1881 začel pisati zgodovino leskovške župnije. V župnijskem arhivu je odkril pergament o posvetitvi cerkve leta 1517. Zaradi medsebojnih napetosti je med Beneško republiko in habsburško monarhijo izbruhnila prva avstrijsko-beneška vojna, ki je trajala od leta 1508 do 1516. Med to vojno so Benečani vpadli na

VELIKO JE LEPEGA V ŽUPNIJI LESKOVICA.

Župnik Jože Dolenc

loško ozemlje in v Leskovicici požgali vseh sedem gruntov. Sklepajo, da je bila ob tem napadu poškodovana tudi leskovška cerkev, ki so jo nato obnovili in jo je 26. maja 1517 kot odposlanec oglejskega patriarha prišel posvetiti škof Daniel de Rubeis.

Do leta 1735, ko je bil ustanovljen duhovni beneficij v Leskovicici, je bila cerkev sv. Urha podružnica poljanske fare in ni imela svojega duhovnega pastirja. Goriški nadškof Karel Mihael Attems je v krajih, oddaljenih od župnijskega središča, ustanovil vikariate, da bi izboljšal dušnopastirsko oskrbo. Tako je bil vikariat ustanovljen leta 1762 tudi v Leskovicici. Ljubljanski knezoškof Anton Alojzij Wolf je leta 1853 vikariat Leskovicico povzdignil v župnijo. S tem je tukajšnji duhovnik dobil status župnika in ni bil več odvisen od matične župnije v Poljanah.

Življenje v župniji je močno prizadela prva svetovna vojna. Rapalska meja je župnijo leta 1920 razdelila na dva dela. Vasi Novine, Tičje Brdo (zdaj se obe vasi imenujeta Gorenji Novaki), Krnice, Robidnica, Laze in Lajše so prešle pod Italijo,

posledično so prebivalci teh vasi morali hoditi v cerkev v Novake. Drugi, sicer večji del župnije, je pripadel novonastali državi Jugoslaviji. Ker je bila Leskovicica tik ob meji, je bilo tod življenje med obema vojnoma zaznamovano z obmejnimi vojaštvom, tihotapstvom in stalno negotovostjo ob krepitvi fašizma na italijanski strani, ki ni skrival apetitov po širjenju na slovensko ozemlje. Še več trpljenja je prinesla druga svetovna vojna, saj so prebivalstvo in njihovo premoženje ogrožale različne vojaške skupine, od partizanov in Nemcev do domobrancev. Požgali so več hiš in pobili več ljudi. Partizani so v začetku marca 1944 požgali župnišče in mežnarijo. Nasilje se je nadaljevalo tudi po vojni, ko so komunisti ubili kar nekaj ljudi. Župnik Jože Kapus se je med vojno umaknil v Hotedršico, nadomeščal ga je župnijski upravitelj Janez Ferdin iz Stare Oselice.

Po drugi svetovni vojni so s pripojitvijo Primorske matični domovini odtrgane vasi vrnili pod okrilje leskovške župnije, ki je tako imela enak obseg kot pred prvo svetovno vojno. Šele leta 1951 je bil iz župnije Novaki v župnijo Leskovicica priključen nekdanji del župnije, vasi No-

vine, Tičje Brdo, Laze, Krnice, Robidnica, del Lajš in del Davče. Tega leta so obnovili med vojno požgano župnišče. Župnijo je iz Stare Oselice soupravljal Janez Ferdin.

Leta 1952 je v Leskovicico prišel vikar Viktor Perko, ki je bil pred tem pet let v zaporu. Leta 1961 je Viktor Perko umrl in duhovno oskrbo je prevzel vikar namestnik Janez Bobnar, ki je leto kasneje postal tudi upravitelj župnije. Med letoma 1969 in 1975 je župnijo ponovno soupravljal Janez Ferdin, ki pa je bil tedaj župnik v Gorenji vasi. Leta 1980 je župnija dobila župnika Andreja Pirša, ki je tu ostal do leta 1987. Leto kasneje ga je nasledil župnik Božidar Slapšak, ki je bil v Leskovicici vse do smrti, do januarja 2005, ko je v 88. letu starosti in 62. letu mašništva umrl. V času Božidarja Slapšaka sta cerkev in župnišče tako zunaj kot znotraj dobila novo podobo. Šest let je nato župnijo soupravljal župnik Franc Šuštar iz župnije Trata – Gorenja vas, vse do avgusta 2010, ko je v Leskovicico prišel sedanji župnijski upravitelj Jože Dolenc. Od duhovnih poklicev naj omenimo letošnjega zlatomašnika Janka Kosmača (posvečenega leta 1967) in Bojana Likarja, ki je novo mašo pel leta 1986.

Župnijska cerkev sv. Urha

Pisnih podatkov o tem, kdaj je bila postavljena prva cerkev v Leskovicici, ni. Ohranjeni so le posredni zapisi. Sedanja stavba kaže značilnosti zgodnjebaročne arhitekture na prehodu iz 17. v 18. stoletje. Verjetno so vanjo vsaj delno vključeni zidovi starejše stavbe, ki je bila posvečena leta 1517. Kdaj je bila cerkev prezidana v sedanji, baročni obliki, ni znano. Cerkev je zelo podobna tisti na Hotavljah, ki je bila barokizirana leta 1705. Obe imata tristrano zaključen prezbiterij, enostavno pravokotno ladjo, prizidan zvonik na desni strani prezbiterija, manjši okni ob vhodnih vratih na pročelju ter velika pravokotna in polkrožna okna tako v ladji kot v prezbiteriju. Banjast obok pokriva ladjo in prezbiterij. Posebnost cerkve v Leskovicici je fasada, ki ima bogato razgibano baročno poslikavo z različnimi belimi polji na podlagi opečnate barve. Fasada je bila pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo kulturne dediščine izpod beležev odkrita in restavrirana leta 1998. Na vogalu desno od pročelja je sončna ura neznanega mojstra, ki je bila ob prenovi fasade restavrirana.

Kamniti oltar je leta 1879 izdelal radovljiški kamnosek Janez Vurnik. Izdelan je po renesančnih zgledih s stebri v antičnem slogu. V osrednji niši je kip zavetnika sv. Urha v škofovski opravi. Levo je kip sv. Petra, desno pa kip sv. Andreja. Oltarno sliko je leta 1896 naredil Ivan Grohar in prikazuje sv. Urha, zazrtega v božjo svetlobo, ob njem angel drži škofovsko palico in knjigo. Stranska oltarja sta delo Marka

Peternelja iz Selc iz leta 1859 (razen kakovostnih kipov, ki so ostali od prejšnjih oltarjev). Levi je posvečen Mariji Materi presvetega Srca, desni pa sv. Antonu Puščavniku, ki so ga nekoč v Leskovicici še posebej častili, saj je bil tu ob njegovem godu shod. Križev pot je delo Štefana Šubica iz leta 1881. Leta 1941 so nabavili nove Jenkove orgle. V zvoniku visijo trije bronasti zvonovi, veliki in srednji sta iz leta 1997. Estetsko oblikovane cerkvene klopi so iz leta 1977. Stopnišče in zid pred cerkvijo domnevno spadata med najstarejše izdelke iz hotaveljskega apnenca. Na enem izmed lepo izklesanih kamnov na stopnišču je letnica 1847.

Ministranti z nuncijem Juliuszom Januszom

Pevski zbor ob 500. obletnici posvetitve cerkve

Pritrkovalci veselje za pritrkovanje negujejo v zvoniku cerkve sv. Urha.

Novi vladajoči režim po letu 1945 je močno omejil delovanje Cerkve in župnije. Odzvel ji je nekaj premoženja, prepovedal je verska združenja in zunanje prireditve. V času industrializacije v povojnih letih se je začel val izseljevanja iz krajev leskovške župnije, tako da je število prebivalstva močno upadlo. Trend izseljevanja se je konec 20. stoletja ustavil, izboljšale so se prometne povezave in posamezniki so se vrnili v domače kraje, zgrajenih je bilo precej novih hiš. Po demokratizaciji je zaživela tudi župnija, kar se pozna tako na verskem kot na gospodarskem področju. Opravili so večja obnovitvena dela. Leta 1998 so obnovili zunanjšino cerkve, leta 2009 so prekrili streho.

Julija 1996 so na cerkev postavili spominsko ploščo z imeni ljudi, ki jih je med vojno in po njej umorila revolucija. Iz Leskovic izhajata slikar Luka Čeferin (1805–1859), ki je izdelal 40 križevih potov, 23 oltarjev in nad 70 oltarnih slik, ter politik SLS Miha Krek (1897–1969).

Leta 1905 je v župniji živelo 730 ljudi, leta 1989 360, leta 2016 pa 425. Statistika govori, da so imeli leta 2015 štiri krste, osem prvih obhajil, eno poroko, tri pogrebe, nedeljnikov je bilo 93, veroučenec pa 40.

Kot je v letošnjem zborniku *Naših 500 pomladi pod varstvom sv. Urha*, ki so ga izdali ob 500. obletnici posvetitve cerkve in ga je vzorno uredila Lidija Razložnik, zapisal župnik Jože Dolenc, so morali leta 2010, ko je prišel v Leskovic, najprej usposobiti župnišče, saj je pred tem pet let samevalo. »Nekako je steklo redno dušnopastirsko delo, tudi verouk, h kateremu je prvo leto prihajalo 42 osnovnošolcev. Vsa nadaljnja leta do leta 2016 jih je bilo nad 40, zadnje leto pa je z odhodom birmancev število padlo na trenutnih 25. K mladinskemu verouku je v začetku prihajalo okrog sedem srednješolcev, ki so vztrajali do konca leta 2011.

Na območju župnije živi 422 ljudi. Od teh smo v letu 2016 našli v povprečju

95 nedeljnikov, od tega 36 osnovnošolskih otrok. Pri delavniških mašah je udeležba skromna. Potrdil bi besede enega mojih predhodnikov, da 'v verskem pogledu župnija ni dosegla duhovnega povprečja celotne dekanije'. Še zdaj se pozna, da je bilo z nekdanjo rapalsko mejo šest vasi odrezanih od župnije in da se je tukaj dogajal 'kontrabant' (ilegalno trgovanje čez mejo) in še marsikaj drugega. Pozna se tudi petletna odsotnost stalnega duhovnika pred menoj, pa tudi prej so se duhovniki precej pogosto menjavali, bile so souprave itd.«

Bolj uspešna je župnija na materialnem področju. Pred prihodom sedanjega župnika je bilo opravljenih največ obnovitvenih del v dobi zadnjega župnika Božidarja Slapšaka. Obnovljeni sta bili notranjost in zunanost cerkve in zvonika, narejena nova cerkvena okna, nova streha na cerkvi, novi bronasti zvonovi, nove stopnice v zvoniku, garaža pod dvoriščem cerkve, nova streha na župnišču, nova okna v pritličju župnišča, nova učilnica, obnovljena sta bila še dva prostora v župnišču, prilagodili so dimnik in uredili centralno ogrevanje župnišča, sanirali so vogal župnišča, ki se je pogrezal, ter postavili spominsko ploščo zamolčanim žrtvam na severni steni cerkve. Za njim pa sta bila pod novim upraviteljem Francem Šuštarjem, župnikom v Gorenji vasi, narejena novo pokopališko obzidje in nova mrliška vežica.

Ob prihodu sedanjega župnika je bilo že v delu popravilo Jenkovih mehaničnih orgel iz leta 1941, kar je bil prvi večji strošek. »Poleg ureditve bivanjskih in delovnih prostorov smo do božiča naredili tudi novo centralno ogrevanje župnišča in cerkve. Ker ima cerkev okrog 10 ha gozda, za drva ni problem. V naslednjem letu 2011 so bila gradbena dela težišče dogajanja: narejena je bila dovorna pot do župnišča z vzhodne strani, da je omogočen krožni promet. Narejena sta bila novo stopnišče in drvarnica na vzhodni strani župnišča, poleti pa še obširna

ploščad na južni strani župnišča. Manjša zidarska in asfaltna dela so trajala do konca leta 2011.«

Okrogli jubilej župnija Leskovic praznuje skozi vse leto. Aprila je bil natečaj za izbor najboljšega logotipa, ki najbolj ponazori geslo (slogan) *Naših 500 pomladi – pridi in poglej*. Na natečaju so sodelovali tako farani, veroučenci kot tudi drugi, ki so skupaj prispevali 40 logotipov. Izbrani logotip krasi oziroma spremlja vse dogodke omenjenega jubileja. V začetku maja so se župljani podali na

Župljani župnije Leskovic o ...

delu ključarja

Pavle Razložnik je od leta 2000 ključar, zadnja leta pa tudi član ŽPS. »Vedno sem se po najboljših močeh trudil za čim lepši izgled župnijske cerkve, župnišča in okolice. Skupaj s sofarani, ki se zavedajo svojih korenin, smo opravili veliko obnovitvenih in vzdrževalnih del. Poleg mene je ključar še Damjan Oblak. V zadnjem času sva imela veliko dela v cerkvenem gozdu, tako z organizacijo priprave drv kot tudi s spraviom po žledu poškodovanega lesa ter spraviom iglavcev, ki jih je napadel lubadar. Pri akcijah so aktivno sodelovali člani gospodarskega sveta in številni župljani. Z izkupičkom od prodaje, darovi župljanov ter s pomočjo krajevne skupnosti in občine smo letos tlakovali pot čez pokopališče in dvorišče pred glavnim vhodom v cerkev in kapelo. Menim, da imam posebno srečo, da mi je delo ključarja zaupano prav v času, ko so tudi duhovniki, ki upravljajo župnijo, naklonjeni izboljšavam in obnovam cerkvenih poslopij. Zato sem prepričan, da bo cerkev v Leskovic lahko preživela nadaljnjih 500 let.«

lepoti bivanja

Marjeta Trček je že trideset let pevka. »Ko sem prišla v zbor, sem bila med najmlajšimi. Po drugi svetovni vojni so bili oče in mama, tete in strici učenci odličnega organista Franca Miheliča, Smoletvega iz Leskovic. V času župnika Slapšaka sta na koro pela še moja starša. Pri njem mi je bila najbolj všeč njegova tišina pred Najsvetejšim. Na koro pojejo tudi moji otroci tako kot jaz z veseljem in radostjo. Petje na koro me ohranja v pevski kondiciji in še veliko več. Zakaj ne bi pel, je delo končano in pričinja se novo, če si pri maši? Tako si lahko zraven ob lepih dogodkih, z ljudmi, s katerimi živiš, delaš, se bojiš, se trudiš, vztrajaš, se dolgočasiš, se čudiš in se veseliš. Dolgočasja je z leti vedno manj. Vesela sem, da lahko s petjem pripomrem k lepoti bivanja, maše, dobrobiti ljudem v Leskovic. Naš župnik Jože Dolenc je odličen pevec. V vseh teh letih smo se v zboru imeli prav prijetno. Po potrebi sem bralka beril pri maši. V župnijskem svetu sem tajnica, sem v molitveni skupini in enkrat na mesec molim pri nedeljski maši. To je prav posebno doživetje. Sodelujem tudi v skupini pri pospravljanju cerkve. Vse to je lepo organizirano. Veliko je lepega pri nas v župniji Leskovic. Naj tako tudi ostane.«

čaru orgljanja

Darja Galičič je z orgljanjem pričela pri trinajstih letih. »Izhajam iz družine s petimi otroki in kar tri nas je stara mama nagovorila, da smo se učile orgljanja pri uršulinkah v Škofji Loki. Biti organist je prav poseben čar, a hkrati tudi velika odgovornost z veliko odrekjanja in prilagajanja. Velikokrat bi mi prav prišla pomoč izkušenega organista ali zborovodje, a sem Bogu hvaležna, da sploh imamo v naši župniji pevski zbor.«

talentu in veselju

Anže Čelik skrbi za spletno stran in je pritrkovalc. »V župniji smo z družino 'ta novi', saj smo se sem preselili pred dvema letoma. Kljub temu se po svojih močeh in sposobnostih vključujem v delo v župniji. Veselje in kanček talenta za pritrkovanje poskušam negovati v zvoniku cerkve sv. Urha. Skrbim za župnijsko spletno stran, saj mi je pomemben tudi naš zunanji izgled. Rad priskočim na pomoč pri branju božje besede, s hvaležnostjo pa sem sooblikoval tudi letošnji jubilej 500. obletnice posvetitve cerkve. V mislih se mi poraja svetopisemski odlomek, ki govori o talentih (Mt 25,14-30). Trudim se, da bi znal tudi jaz pravilno 'gospodariti' s tistim, kar mi je bilo podarjeno od Njega.«

pomenu romanja

Andreja Kokalj je bila pred tremi leti izvoljena v ŽPS, kjer skupaj z ostalimi člani pomaga pri raznih dejavnostih v župniji. »Pomagam pri pripravi na razna praznovanja, pri čiščenju cerkve in župnišča. Ob 500. obletnici posvetitve cerkve sem organizirala romanje na Kurešček in peš romanje na Brezje. Vsako romanje nas še bolj obogati z vero in združuje župljane med seboj. Letos bo v župniji tudi sveti misijon, zato vsako nedeljo pred mašo molimo rožni venec. Skupaj še s tremi župljani sem na vrsti enkrat na mesec, da ga molim naprej. Menim, da je molitev velik blagoslov, hkrati pa poglobljam vero, z njo osebno raste kot človek in kristjanka. Trudila se bom, da bo medsebojno sodelovanje prineslo blagoslov nam in vsej župniji.«

Vsako romanje bogati z vero in združuje župljane (romanje na Brezje).